No. 1510 | Zaterdag 7 December 1912. | 29ste Jaargang.

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50; voor elken regel meer 7½ cts.

BUREAUX VAN DIT BLAD
Redactie en Administratie
Oud No. 223. Nieuw No. 4.
Waterkant, Overzijde.

Es Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2,— pa tres luna pagá padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire. Aruba, St. Martin (P. H.), St. Eustatius i Saba fl. 10.— pa anja
Un numero sol fl. 0.15.
Anuncio di 1 te 7 regel f 0.50 cada regel mas 7½ cts.

De Kapotte Brug.

Een humoristische voordracht?

Aan den titel zou men het haast zeggen.

En een dankbaar onderwerp is het zeker, als geen tweede.

Verbeeld je, de *Patagonia* vaart de brug even in stukken, en daar ligt de geheele Curaçaosche maatschappij op eens vijf en twintig jaar in de geschiedenis terug, toen de Emmabrug nog niet bestond, want die werd geopend 8 Mei 1888.

Het ergste van het geval is, dat onze goede burgerij haar verkeer in die 25 jaar totaal veranderd heeft en de brug als onmisbare verbinding tusschen de beide deelen der stad daarin heeft opgenomen. Vrachtkarren, rijtuigen, auto's werden aangeschaft; bij begrafenis, of trouwpartij wordt er op gerekend, dat men netjes achter elkander of in de volgkoetsen over de brug kan gaan naar raadhuis, kerk of kerkhof. De doktoren bezoeken hun gestichten en patiënten per rijtuig of auto. In één woord we kunnen het zonder brug niet meer stellen, en zitten op het oogenblik toch zonder, misschien voor weken lang.

Gelukkig, gebeurt het slechts bij uitzondering, dat de brug wordt aangevaren. Als wij ons goed herinneren, is het juist 2 jaar geleden, dat de *Cuban* in het laatst van October 1910, een dergelijke schade aan de brug toebracht. Toen was het verkeer voor de voetgangers binnen een week weer opengesteld, voor de voertuigen iets later.

In de toekomst, bij drukker scheepvaart, wordt de kans van bruggebreuk nog grooter.

Moet dan telkens het rijtuig- en auto-verkeer maar geheel stil liggen?

Dat is toch niet modern, veroorzaakt wel wat te veel last aan de burgerij en is daarenboven voor velen zelfs een niet geringe schadepost.

Zou er nu niet iets op gevonden kunnen worden, dat ook karren, rijtuigen en auto's vervoerd konden worden bij brugbreuk? Een flinke pont, in reserve gehouden, kon spoedig met het stoommachine der brug tot stoompont verheven worden, of door den sleper getrokken, als publiek vervoermiddel dienst doen. Maar dan een pont groot genoeg om een paar wagens met paard en al te laden, zóó ingericht, dat alle gevaar voor de voetgangers is buitengesloten. Dergelijke gier— of stoomponten zijn in Europa en Amerika zeer veel in gebruik en voldoen uitstekend, ook in het overdrukke New-York.

We gaan nog verder.

Nu we toch eenmaal geschreven hebben over de verbetering in ons havenbedrijf, nu wij alles bespreken, wat bevorderlijk kan zijn aan de scheepvaart, nu durven we zelfs vragen: Is het niet in het belang der scheepvaart, dat de brug voor goed wordt weggebroken en voor goed door een stoompont vervangen?

Zeker, voor rijtuigen en voetgangers is het verkeer over een brug het ideaal.

Maar dat lijkt ook meer, dan het is.

Hoe dikwijls moeten rijtuigen en voetgangers nu niet wachten, als de brug open is? En hoe drukker scheepvaart in de toekomst, hoe meer stremming in het brugverkeer.

Is er een pont, dan kan bijna geregeld om de twee of drie minuten worden overgevaren.

Men prate ons niet van de ferrybootjes van vroeger, die toch ook niet voldeden. Dergelijk prullegoed zou in dezen modernen tijd niet meer worden goedgekeurd en toegelaten als publiek vervoermiddel. Geheel natuurlijk, dat die rookende, smookende peuterdingen, te klein om paard en wagen tegelijk over te voeren, niet in den smaak vielen en spoedig werden afgeschaft. Wij spreken over een flinke stoompont, waarop ± 10 rijtuigen met paard en al, plus een vijftig voetgangers, rustig en kalm, zonder eenig gevaar kunnen worden overgevoerd, en gelooven, dat er slechts één ding tegen is, namelijk dat het denkbeeld nieuw is.

Het is echter volstrekt onze bedoeling niet om de zaak uit te maken. We willen naar aanleiding van de kapotte brug eens spreken over die brug in verband met de scheepvaart.

Ontegenzeggelijk zou onze haven veel winnen voor de scheepvaart, als er geen brug als slagboom voor den ingang lag. Het is een afsluithek, welke de vrije in— en uitvaart belemmert.

De quaestie voor de toelating der zeilschepen in de avonduren en gedurende den nacht zou door verwijdering der brug van zelf zijn opgelost. De stoombooten konden 's morgens ook vroeger binnenloopen, want die moeten nu nog wel eens wachten op het stoommaken.

En geheel den dag door zal de in- en uitvaart gemakkelijker wezen voor zeilschip zoowel als stoomboot.

Wat het zwaarste is, moet ook het zwaarste wegen. Ter bevordering der scheepvaart moeten wij ons de kleine onaangenaamdheid getroosten, dat wij van tijd tot tijd op de pont zullen moeten wachten, maar toch nooit zoo lang als nu meermalen op het dichtslaan der brug.

Overigens, dunkt ons, kan zoo'n pont gerieflijk genoeg voor de passagiers worden ingericht, zoodat zij tijdens den overtocht geen last van wind, zon, of regen behoeven te hebben, wat ook weer een voordeel is boven de brug.

In het algemeen belang van een ongestoord verkeer zoowel voor de burgerij als de scheepvaart bieden wij bovenstond denkbeeld beleefdelijk ter overweging aan.

Dat een publiek vervoermiddel eenvoudig wordt uitgeschakeld, zonder dat iets anders als reserve-middel daarvoor in de plaats treedt, dunkt ons in ieder geval niet in het algemeen belang, en uit den tijd.

Een Wereldhaven.

Menigeen zal zich met ons verheugd hebben, dat zoo langzamerhand de denkbeelden omtrent onze haven en hare uitbreiding in verband met het toenemend verkeer na opening van het Panamákanaal vaster vorm aannemen. We weten, waar we heen willen. Curaçao-wereldhaven moet als een droombeeld worden losgelaten. maar wel mogen wij denken aan Curaçao-Centrale Haven van Zuid-Amerika, en ons ernstig daartoe voorbereiden.

Ja, als dat eens waar werd en alle naburige republieken op Curaçao het centrum van hun onderlinge stoomverbinding zochten!

Dan gaan we een mooie en spoedig bereikbare toekomst te gemoet.

De natuurlijke ontwikkeling van ons havenbedrijf behoeft slechts volgens een vast plan bevorderd en gesteund te worden om tot dit doel te geraken. Reeds nu is Curaçao het centrale verbindingspunt van verschillende stoom- en zeilcombinaties.

Die verbindingen vermenigvuldigd, van en naar nieuwe havens, zullen Curaçao tot een centrale haven maken.

Maar die verbindingen komen er niet van zelf.

Op zoek dus naar nieuwe relaties; vaste vaart geopend en geregeld onderhouden met tot dusverre nog niet aangesloten havens! De zeilschepen moeten voorgaan, de stoombooten volgen eerst later; zoo ging het altijd vroeger, zoo zal het nu ook weer gaan. De Curaçaönaars hebben dus hun toekomst in eigen hand. Op zoek dus met uw blanke, ranke schepen en een net van verbindingen geknoopt tusschen de omliggende havens en Curaçao! Onze zeilvaart bloeit, en moet zich geleidelijk nog krachtiger ontwikkelen, wil zij bloeiend blijven en nog verder vooruitgaan. Daar moet nieuwe vracht gezocht worden.

De Kamer van Koophandel zal wel weten in welke havens de vrachten te wachten liggen op scheepsgelegenheid, of voor welke naburige havens er *via Curaçao* een sneller en geregelder verbinding te verkrijgen is met Europa en Amerika dan door de thans daar in zwang zijnde expeditiemanier. Laat men eens denken aan Santo Domingo, bijvoorbeeld. De relatie tusschen ons en deze vruchtbare, niet verafgelegen republiek is nog zeer gebrekkig en ongeregeld.

Maar als deskundige werpen wij ons liefst niet op, wij signaleeren slechts en noodigen anderen, meer bevoegden, uit hun licht te laten schijnen.

Al wordt Curaçao dan geen wereldhaven, we willen toch onzen lezers zoo'n haven eens laten zien, we kunnen er wel iets van leeren.

Het gemeentebestuur van Rotterdam, wij vestigden reeds vroeger de aandacht op die mooie uitgave, heeft deze wereldhaven in woord en beeld gebracht en de groote beteekenis ervan verklaard.

Rotterdam, als dam of dijk aan de Rotte, dateert reeds van 1280. Hare oudste havens zijn Blaak, Nieuwe Haven (1577), Haringvliet (1591) Leuvehaven (1608), Wijnhaven en Scheepmakershaven (1613).

Na een tijdperk van levendigen bloei in de 16e en 17e eeuw volgden in de 18e en in de 19e eeuw moeilijke jaren.

Wel was een herleving waar te nemen nadat in 1813 Nederland zich onafhankelijk had verklaard, maar de *verondiepte* havens, en, meer nog, de *gebrekkige toegangen* naar zee maakten het scheepvaartverkeer uiterst moeilijk.

De ontwikkeling van de stoomvaart deed behalve het aantal, eveneens de afmetingen van de schepen zeer snel groeien, en weldra begreep men, dat, zou Nederland niet verdwijnen uit de rij der beteekende handelsvolken, een spoedige verbetering en. verdieping der haventoegangen noodig was. Te sterker klemde dit, daar het Kanaal van Suez zijn voltooiing naderde en dan elk tijdsoponthoud tot bereiking der havens zwaarder zou wegen.

De wet van 1863, waarbij Amsterdam het Noordzee-kanaal verkreeg, schonk Rotterdam den Nieuwen Waterweg langs de Nieuwe Maas met doorgraving van den Hoek van Holland. Men onderstelde, dat voor f 6.300.000 in zes jaar tijds een doorgaande diepte van 70 dM. bij hoog water bereikt zou wezen.

De „Rotterdamsche Handelsvereeniging" door ondernemende particulieren in 1873 opgericht, liet, op van de Gemeente in erfpacht verkregen terreinen, de Binnen- en de Entrepôthaven graven en het Entrepôt oprichten, hetgeen in totaal een uitgaaf van f 13.000.000 vorderde.

De havens werden van kaden voorzien, zoodanig, dat de schepen direct in de wagons konden lossen met behulp van hydraulische of stoomkranen.

Voor de goederen, die niet dadelijk doorgezonden werden, stonden houten magazijnen ter beschikking.

Helaas heeft men met deze havens in den aanvang niet het succes bereikt, dat men zich gedroomd had. De diepte in de monding van den Waterweg bedroeg door het zich vormen van hinderlijke drempels, bij hoog water slechts 58 dM. Nadat in 1880 de Waterwegwerken, die reeds 15.4 millioen guldens gekost hadden, tijdelijk gestaakt waren, werd in 8811, naar aanleiding van een ingesteld onderzoek, de arbeid met kracht hervat.

In 15 jaar was hierop het werk voltooid en had men voor nogmaals 20.8 millioen gulden een minste diepte verkregen van 65 dM. bij laag water, of ongeveer 80 dM. bij gewoon hoogtij.

Na 1896 werd voor de som van f 1.700.000 de diepte met 1 M. vermeerderd.

Begrijpelijkerwijze achtte men zulks nog niet voldoende en werd, bij de wet van 25 Mei 1908 tot een verdere verbetering van den Waterweg langs Rotterdam naar zee besloten, waarvan de kosten op f 4 000.000 en de duur der uitvoering op 4 jaar geraamd werden.

Men verwacht, dat over een breedte van minstens 100 M. een doorgaande diepte van 80 dM. onder laag water of 95 dM. bij hoog water zal worden verkregen.

Vanaf den aanvang der Waterwegwerken zijn tot 1911 rond 41 millioen gulden daaraan ten koste gelegd.

Met inbegrip van de Rijnvaart telde Rotterdam in 1910 totaal 128.569 schepen met 26.5 millioen M³ inhoud.

Toen eenmaal de diepte in den Waterweg voortdurend toenam en de zeescheepvaartbeweging op Rotterdam in de jaren 1880—1885 op een vermeerdering kon wijzen van 286 schepen en 439 duizend ton, werd besloten tot den aanleg van de Wilhelmina-kade, ten Westen van de spoorweghaven.

Oorspronkelijk diende deze kade als ligplaats der booten van de Rotterdamsche Lloyd en voor die der Holland-Amerikalijn.

Bij het gereedkomen van het nieuwe couplex havens aan den Rechter Maasoever werd de Lloyd daarheen verplaatst en kreeg de Holland-Amerikalijn de beschikking over de geheele kade, die inmiddels naar de rivier was uitgebouwd, opdat bij laag water 10 M. voor den wal gepeild zou kunnen worden.

Deze diepte werd noodig door de groote afmetingen der hedendaagsche stoomers van deze Nederlandsche maatschappij, die zulk een hooge plaats inneemt te midden der internationale Oceaanlijnen. In 1872 met een tweetal schepen, elk van ongeveer 1700 ton, haar dienst begonnen, beschikt zij thans, ongerekend de uitgebreide vrachtvloot, over een vijftal moderne passagierstoomers met 80.000 ton inhoud.

Het in 1908 gereedgekomen dubbelschroefstoomschip „Rotterdam", met 24.000 ton inhoud is hiervan het grootste, maar zal in 1914 overtroffen worden door een nieuwen, thans in aanbouwzijnden stoomer van ruim 32.000 ton inhoud.

De grootte der vrachtschepen is in het algemeen minder snel gegroeid, omdat daarbij sterker de rentabiliteitskwesties op den voorgrond treden en te groote inhouden een langeren tijd van laden en lossen eischen.

Toch is ook hierbij een sterke toename in afmetingen te constateeren.

Voor zeeschepen, die hunne lading direct aan lichters afgeven, moet aan een ligging op stroom of vrij in de haven de voorkeur gegeven worden, opdat zij met behulp van eigen of gehuurde werktuigen aan weerszijden snel kunnen lossen; kaden en spoorbanen zijn dan minder noodig.

Het invaren moest gemakkelijk gemaakt worden, hetgeen bereikt werd door de schuine ligging en de grootere breedte van den havenmond. *met de afwezigheid van hindernissen of aanvaringsobjecten, als bruggen en steigers.*

Op de Rijnhaven volgde de Eerste Katendrechtsche haven, die van kaaimuren met kranen werd voorzien om tot overlading van erts te dienen. In 1896 werd de Tweede Katendrechtsche haven aangelegd, terwijl voor berging van Rijnschepen in 1890 de Parkhaven was gegraven.

In 1905 bood het voltooide bassin der Maashaven in het midden plaats aan 21 stoomers en waren langs de kanten 3700 M. oeverlijn beschikbaar. Evenals eertijds bij het maken der Rijnhaven werden de oevers voorloopig behandeld als met steigers voorziene steenglooiïngen op rijzen-dammen, die wederom droegen op een grondverbetering van 30 M. breedte en reikend tot 16.5 M. onder den waterspiegel.

Naargelang van de behoefte worden deze glooiïngen vervangen door kadenmuren: een werkwijze, welke goede resultaten heeft opgeleverd.

De oevers van de Rijnhaven zijn thans geheel, die van de Maashaven reeds over een belangrijk gedeelte van kaaimuren voorzien.

Naast het omvangrijke transitoverkeer te water, heeft zich toch in de latere jaren een eigen handel ontwikkeld vooral in ertsen, granen, koffie, rijst enz.

Zoo bedroeg bijvoorbeeld de import van Brazielkoffie in 1910 rond 67 millioen K.G. Rotterdam is voor dat artikel één der hoofdmarkten van Europa geworden, evenals, sedert 25 jaar, voor den handel in kunstboter, margarine, oliën enz. In 1910 werden hiervan rond 6.2 millioen ton van 1000 K.G. ingevoerd.

Ook de omvang van het ertsvervoer wordt sprekend uitgedrukt door de vermelding, dat de aanvoer in 1910 rond 6.2 millioen ton van 1000 K. G. bedroeg met een waarde van minstens 60 millioen gulden.

De eigen handel leidde tot den bouw van groote magazijnen, pakhuizen en fabrieken voor den opslag en de verwerking van die belangrijke artikelen.

In dit opzicht was bij de nieuwe havens der N. V. Vriesseveem in 1895 de pionier met haar pand de „Molukken" aan de Rijnhaven. Meerderen volgden met steeds grooter wordende gebouwen.

Bovenaan staat thans de nieuwe, in gewapend beton gebouwde loods der Holland-Amerika-lijn op de Wilhelmina-kade, ter lengte van 300 M. en 51 M. breed, welke f 1.000.000 kostte.

Met de vermelding, dat in 1911 de havenoppervlakte bedroeg op den Rechter-Maasoever 58.8 H. A met een lengte van 16.8 K. M. aan openbare kaden, op den Linker-Maasoever 187.1 H. A met een lengte van 22.7 K. M. aan openbare kaden, totaal 241.9 H. A. met een lengte van 39.5 K. M., aan openbare kaden zullen wij de beschrijving der Wereldhaven – Rotterdam eindigen. Veel hebben wij moeten overslaan om slechts hier en daar een greep te doen tot goed begrip van wat eigenlijk een Wereldhaven is en tot onze eigen leering bij den nieuwen aanleg onzer havenwerken. Daar valt nog heel wat te doen vóór dat alles in orde is, zooals de moderne tijd dat eischt.

Constantijns Bekeering.

II. (Slot).

De moeilijkheid bij de beoordeeling dezer gebeurtenissen komt niet zoozeer voort uit het gebrek aan berichten, dan wel uit hunne verscheidenheid. Hoofdgetuigen zijn hier Lactantius en Eusebius; dus lang geen obscure berichtgevers die ons hierbij ten dienste staan. Beiden hebben in de omgeving des keizers geleefd. Doch Eusebius' verhaal is veel uitvoeriger dan dat van Lactantius en wijkt er in vele opzichten van af.

Op de vraag echter die ons hier bezig houdt, hebben deze moeilijkheden geen invloed. Want al blijven wij in onzekerheid omtrent verschillende gebeurtenissen die vóór en tijdens den veldslag hebben plaats gehad, omtrent Constantijns gedrag daarna laten zij ons geen twijfel over. Evenmin omtrent zijne overtuiging.

We behoeven hier dus niet den oorsprong en het karakter dier afwijkingen te bespreken, tot welke interessante beschouwingen ze overigens ook aanleiding geven.

Dat beiden echter wonderbare feiten berichten, die ze vernamen of uit de omgeving van den keizer, of zooals Eusebius, van hem zelf, bevestigt onze kennis omtrent de stemming die er in de hofkringen heerschte na het gebeurde.

Wij zagen hoe Constantijns vader reeds een verlicht heiden was geweest, die de Christenen hoog waardeerde om hunne maatschappelijke deugden en gaarne hun raad inwon. Constantijn zelf had een zeer godsdienstige natuur. Het blijkt uit tal van maatregelen die hij zoo vóór, als vooral na zijn bekeering nam in godsdienstige aangelegenheden. Deze lagen hem na aan het hart, ja dedeu hem meermalen zijne bevoegdheid te buiten gaan.

Dit alles echter sluit nog niet uit dat de wording van zijn nieuwe geloofsovertuiging nauw verband hield met zijn stoffelijke belangen. Deze overweging kan ons misschien zijne bekeering minder verheven, minder heroiek doen voorkomen, onoprecht wordt ze er volstrekt niet door. Ze biedt ons integendeel grooter zekerheid van een reëelen grondslag bij een pas bekeerden heiden, opgevoed in de beginselen van het *do ut des* der oud-romeinsche godsvereering.

De reden waarom Constantijn voor den strijd zijn toevlucht nam tot den God der Christenen, steunde op een dergelijke overweging. Hij had gemerkt, zoo verhaalde hij aan Eusebius, hoe alle keizers die de Christenen vervolgden, ongelukkig waren geworden en hoe alleen zijn vader, die hen beschermde, tot het einde toe onafgebroken voorspoed had gehad in al zijn ondernemingen.

Kort na zijn overwinning schreef hij aan den gouverneur van Africa: dat deze God degenen die zijn eeredienst belemmeren streng straft, maar daarentegen zijne dienaren met weldaden overlaadt. En dit idee blijft hij zijn geheele leven herhalen tegenover de heidenen, ketters en schismatieken van zijn Rijk, bij zijn pogingen om hen te bekeeren; evenzoo als hij aan den koning van Perzië de Christenen aanbeveelt. Immer herhaalt hij deze gedachte en steeds met vuur en aandrang, uit volle overtuiging.

Constantijn was dus geen zoeker geweest, wien de twijfel of de geestelijke dorheid van het heidendom onbevredigd hadden gelaten en die nu rust en verkwikking kwam zoeken voor zijn geest bij dien nieuwen troostrijken godsdienst. Evenmin sloot hij zich aan bij de Christenen uit bewondering voor hun heldenmoed en standvastigheid in het geloof. Maar alleen omdat hun God zijne dienaren rijkelijker beloonde dan welke andere godheid ook. Overwegingen geheel in overeenstemming met den geest der Romeinsche staatkunde en zeer menschelijk bovendien.

Ongetwijfeld zal in den loop der jaren, onder den invloed der christelijke leer, ook zijne geloofsovertuiging een edelmoediger karakter hebben gekregen. Zeker is het, dat zijne liefde tot de Kerk steeds aangroeide; hij toonde het niet alleen in woorden, doch vooral en op de eerste plaats in daden van bescherming en rechtmatige bevoordeeling. Doch nooit bemerken wij bij hem reeds iets van den modernen scepticus of vrijdenker, wezens die in die dagen trouwens uiterst zeldzaam, zoo niet onbestaanbaar waren.

Ware Constantijn werkelijk de ongeloovige wereldwijze geweest, zooals men het ook wel wil doen voorkomen, die zich stelde boven de partijen, wien iedere godsdienstvorm volkomen gelijk en onverschillig was, waarom dan steeds dat scherpe onderscheid gemaakt tusschen katholieken en ketters, waarom dan voortdurend met zooveel zorg gewaakt tegen verdeeldheid en met gestrengheid opgetreden tegen de scheurmakers? Ware het hem slechts te doen geweest de Christenen te laten deelen in de algemeene rechten der burgers van Rome, waarom deze dan beperkt tot de rechtgeloovige katholieken? Dan ware het hem toch wel om het even geweest of in zijn Rijk het onnoembaar aantal godsdiensten en sekten nog met enkele vermeerderd ware zoolang slechts de openbare orde en rust er niet door verstoord werden, eene zaak die de politie wel vermocht te bewerken.

Toch beoordeelt Boissier Constantijn niet geheel billijk wanneer hij hem van bijgeloovigheid beschuldigt. De nieuwbekeerde mag al niet aanstonds alle vooroordeelen van het heidendom op eenmaal over boord hebben geworpen: aan zijne maatregelen ten opzichte van toovenarij en wichelarij liggen hoogstwaarschijnlijk geheel andere overwegingen ten grondslag dan bijgeloovige vrees voor hare gevolgen.

Wanneer hij deze heidensche praktijken in zijn Rijk slechts ten deele verbiedt en ten deele wederom toelaat, dan geschiedt dit slechts noodgedwongen, uit staatkundige verdraagzaamheid tegenover zijn heidensche onderdanen. Slechts zulke waarzeggerij en afgoderij welke gepaard gingen met zedelooze gebruiken of die een gevaarlijk en geheimzinnig karakter droegen, moest hij verbieden. En wanneer hij haruspicia toeliet onder voorwaarde dat hem allereerst de antwoorden moesten worden medegedeeld, dan is het duidelijk hoe hij door dezen maatregel een der voornaamste aanleidingen tot politieke woelingen en kuiperijen wilde voorkomen. Hij wist het bij ondervinding, wat een krachtig en gevaarlijk wapen een gunstig antwoord was in de handen van een onruststoker of oproermaker.

Geheel zonder verdienste is Constantijns' daad bij zijn overgang niet geweest. Eenige moed behoorde er nog steeds toe om het heidensche en nationale vooroordeel te trotseeren, ook en vooral voor den keizer. Want hoezeer ook de publieke opinie ten opzichte der Christenen gewijzigd was, de trotsche Romeinsche aristocraten hielden toch nog onverbiddelijk vast aan de oude nationale zeden en godsdienst en bleven vol verachting op de Christenen neerzien.

Maar vooral, voordeel en versterking van zijn partij te Rome behoefde Constantijn waarlijk niet als vruchten van zijn overgang tot het Cristendom te verwachten. Niet van den kant der heidenen, bij wie deze daad, in zoover ze niet geheel onverschillig voor hun nationalen godsdienst waren, slechts verbittering kon wekken.

En van de zijde der Christenen? Maar kon tiet niet reeds iedere keizer rekenen op hun trouwe gehoorzaamheid? Waren zij niet van de rustigste onderdanen? Constantijn kende hen reeds lang als zoodanig, wist hoe zijn vader steeds op hen had kunnen rekenen. Aan politieke kuiperijen deden zij niet. En werden zij niet vervolgd, maar mochten zij ongestoord leven, dan vooral kende hunne dankbaarheid geen grenzen.

In plaats van voordeelig, was zijn daad onder dit opzicht eerder een waagstuk. Onder Constantijn's soldaten waren weliswaar vele Christenen, doch talrijker dan de heidenen waren zij geenszins. De Christenen zouden zeker moedig gestreden hebben, ook zonder labarum; maar zouden de heidenen willen optrekken onder het verachte Kruis?

En wanneer eenmaal de eerste indruk van de onverwachte overwinning bedaard zou zijn, stond er dan niet een reactie van den kant der heidenen te wachten, die toch nog immer den toon aangaven te Rome?

Hoezeer we dus het onvolmaakte en het erg menschelijke in Constantijn's bekeering erkennen; hoe gaarne we daarentegen ons den eersten Cristen keizer zouden voorstellen als een heilige en geloofsheld; we kunnen niet anders dan ons houden aan wat een redelijke en ongezochte verklaring der feiten ons leert. Boissier wijst er uitdrukkelijk op, hoe onwetenschappelijk het is bij groote mannen aan gewoon menschelijke overwegingen geen plaats te gunnen. En we moeten daarom ook *hunne* woorden en daden verklaren, zooals we die van anderen zouden verstaan. We mogen niet uitgaan van het beginsel dat er juist bij hen steeds iets anders achter schuilt dan het uiterlijk wel den schijn heeft.

En volgens dit beginsel moeten we dus ook Constantijns bekeering beoordeelen en zijn verdere verhouding en gedrag tegenover het Christendom. Aldus beschouwd is daarin niets wat ons wantrouwen recht vaardigt, moeten we hij hem veeleer besluiten tot een oprechte, ja zelfs rotsvaste overtuiging van de waarheid van het Christendom, en een daaruit voortvloeiende onverstoorbare aanhankelijkheid aan de Kerk.

Dan kunnen we daarbij tevens niet anders dan Constantijns wijze gematigdheid bewonderen tegenover de heidenen, en het meer dan gewone staatsmansbeleid, waarmede hij dien modus vivendi had weten te vinden en door te voeren.

En al kleven er vlekken op zijn naam; zoowel Kerk als Staat waren hem dankbaar voor zijn bestuur, dat aan de eerste vrijheid en onbelemmerde ontwikkeling hare groei kracht schonk, en aan den Staat vrede, voorspoed en roem bij de volkeren.

Het feest te Rome.

ROMANUS, een particuliere correspondent van *De Tijd*, beschrijft het Constantijnfeest te Rome aldus:

De feestelijke herdenking van keizer Constantijn's zegepraal bij Ponte Molle — tevens de beslissende zegepraal van het kruis over het teruggedrongen heidendom — had 28 October ll. plaats in het pauselijk paleis, naast Sint Jan van Lateranen, voor deze feestviering ongetwijfeld de aangewezen plaats.

Want dit paleis behoorde eenmaal aan den overwinnaar Constantijn, die het ter residentie grootmoedig afstond aan den Paus van Rome. Dáár was het, dat volgens een oude overlevering Constantijn door Paus Sylvester werd gedoopt. Daar worden, nu het voormalige paleis tot museum is ingericht, nog tal van eerbiedwaardige overblijfselen der christelijke oudheid bewaard, als 't ware krijgstropeeën der roemrijke overwinning van het Kruis.

Vooral de Groote Zaal — de zoogenaamde Aula der Sarcophagen — munt onder dit opzicht uit. Men vindt er tal van grafschriften, busten, marmer-reliefs, kandelaars en andere kunstvoorwerpen uit het Constantijnsche tijdvak. Doch inzonderheid trekken onze bewondering de grootendeels nog gave sarcophagen, met christelijke voorstellingen versierd, die misschien wel het gebeente van Constantijn's strijdgenooten — in elk geval van zijne onderdanen — hebben geherbergd.

Was ter opening van het Constantijnsche eeuwfeest een passender ruimte uit te denken dan juist deze historische Zaal?

* * *

Om 4 uur zou de plechtigheid een aanvang nemen. Maar reeds eenigen tijd te voren was de langwerpige, haast onafzienbare zaal met een uitgelezen schaar van genoodigden bezet. De bloem van het „clericale Rome" zag men hier bijeen: het bij den H. Stoel geaccrediteerde corps diplomatique; de Romeinsche aristocratie, nog altijd in haar edelste vertegenwoordigers tot „de zwarte wereld" behoorende; het jonge, opkomende geslacht der geestelijkheid, in haar bonte schakeering van toog en habijt; de prelaten van het pauselijk Hof, wel bij dozijnen te tellen, in hun ruischende paarse mantels. Vooraan, op de eerste rij, namen niet minder dan vijftien kardinalen de eereplaatsen in, zoodat deze samenkomst van zóóveel gepurperden bijna een Conclave scheen te gaan worden.

Een breede marmeren trap, die zich, iets hooger op, in tweeën splitst, gaf van weerszijden plaats aan de leden van het Feestcomité. Bovenaan bevond zich de tribune voor de zangers; en ver genoeg vooruitstekend, tegen het met rood fluweel omhangen spreekgestoelte, stond tusschen twee brandende luchters de levensgroote marmeren buste van paus Pius X. Overigens in de Zaal geen ander buitengewoon sieraad dan het vergulde Christus-monogram, het labarum van keizer Constantijn, dat gedurende zestien eeuwen de Kerk heeft geleid ter overwinning.

Het vermaarde zangkoor van de Lateraansche basiliek, onder leiding van den jeugdigen kapelmeester Don Raffaële Casimini, hief een zestemmig motet aan, door Gounod op den psalm: „Super flumina Babylonis" getoonzet. Daarna sprak graaf Vincenzo Macchi, namens den algemeenen voorzitter, prins Mario Chigi, een kort openingswoord. Ouder de vier feestredenaars, die vervolgens ieder een toepasselijk onderwerp behandelden, noem ik bij voorkeur den grijzen mgr. Anton de Waal. Deze sprak uit naam van het College der vereerders van de Martelaren, welks verdienstelijke oprichter en jarenlange president hij is. Voor zijn College — zoo betoogde mgr. de Waal in kernachtig latijn — heeft deze feestviering een geheel bijzondere beteekenis, omdat het de Martelaren zijn geweest, die met hun bloed den triumf van het Christendom hebben voorbereid.

Maar den palm van welsprekendheid behaalde ongetwijfeld de beroemde archeoloog Orazio Marucchi, met zijn even doorwrochte als gloedvolle conferentie over de nauwe betrekkingen, die van ouds hebben bestaan tusschen het Lateraan, het Pausdom en de Kerk. Duizend jaar achtereen was de H. Stoel in dit paleis gevestigd, om van hieruit de wereld te besturen door de kracht van het kruis. Na twee eeuwen van verval liet Paus Sixtus V het Lateraansche paleis herbouwen tot een waardig monument der bloeiende Renaissance. Nog bleef het langen tijd eenzaam en verlaten, totdat Paus Pius IX aan het trotsche paleis de bestemming gaf van Christelijk Museum, waar in marmer en brons de geschiedenis der Kerk tot ons blijft spreken van haar onvergankelijke grootheid. Daarna liet Paus Leo XIII met vorstelijke pracht de Lateraansche basiliek restaureeren, terwijl de tegenwoordige Paus vlak ernaast een grootsch Seminarie oprichtte, dat de jeugd, de toekomst van Rome's Kerk, moet opleiden voor het priesterschap. Te dezer plaatse, waar het Pausdom zijn eerste officieele huisvesting kreeg en waar Keizer Constantijn boog voor de majesteit van Petrus' Opvolgers, te dezer plaatse mogen wij vol vertrouwen de toekomst te gemoet zien. Want na tooneel van het zoovele overwinningen te zijn geweest, zal het Lateraan ook eenmaal het zegelied doen hooren van de volkomen vrijheid en onafhankelijkheid der Kerk.

Een warm applaus, zelfs uit de rij der kardinalen, weerklonk algemeen, toen prof. Marucchi zijn schitterende rede besloot. Dat was geen oratorisch vuurwerk. Maar een electrische stroom werd door hem ontladen en deelde zich aan het gansche auditorium mede. Een stroom van heilige geestdrift voor de zaak der Pausen, die immers — naar het woord van Joseph de Maistre — de zaak is van God.

* * *

Zoo werd dan het zestiende eeuwfeest ter eere van Constantijn's overwinning te Rome plechtig ingeluid, door de zware klok van den Lateraanschen Dom. Moge dit feestelijk klokgebeier worden gehoord door heel de katholieke wereld! Haar antwoord, hoezeer ook klinkend in verschillende wijze, zal toch één geestdriftvolle uiting van dankbaarheid en geestdrift bij dit eeuwgetij zijn.

Nogmaals toont dan metterdaad de oude basiliek van Sint Jan van Lateranen haar aangeboren suprematie, waaraan zelfs de luister van Sint Pieter's reuzenkoepel geen afbreuk kan doen. Want zij is en blijft de kathedraal van den Bisschop van Rome, die als zoodanig het primaat van Petrus heeft geërfd. Zij draagt op haar ranken en sierlijken gevel nog altoos met volle recht den weergaloozen eeretitel: „Omnium totius orbis ecclesiarum mater et caput."

De Lateraansche basiliek is en blijft „van alle kerken der geheele wereld de moeder en het hoofd."

Struisveeren uit Tripoli.

De Italiaansch-Turksche oorlog, die nu vrij plotseling een einde heeft genomen, zou, lezen wij in de „Hamburg. Corresp.", kunnen doen denken, dat er een belangrijke prijsverhooging van struisveeren zou plaats hebben. Tot deze bezorgdheid bestaat echter geen reden, want wanneer de prijs werkelijk verhoogde, zouden daardoor alleen de allerfijnste veeren getroffen worden, niet echter de groote massa, die afkomstig is van tamme struisvogels die in de Kaapkolonie gekweekt worden.

De veeren, die uit Tripoli voor de Europeesche markt betrokken worden, zijn evenals die uit Tunis, Algiers en Marokko, afkomstig van de in het wild levende struisvogels der Sahara. Naar Tripoli worden zij met ivoor, gummi, sennebladeren en eenige andere handelsartikelen ingevoerd langs den westelijken karavaanweg over Ghadamès, en langs den zuidelijken over Vilma en Moerzoek.

Het grootste deel van deze veeren wordt door Italiaansche handelaars opgekocht en hoofdzakelijk naar Parijs verhandeld, waar zij met de veeren uit Tunis, Marokko en Algiers wel een betrekkelijk klein, maar toch het fijnste en kostbaarste gedeelte van den veerenschat vormen.

Niet ten onrechte worden de Noord-Afrikaansche struisveeren als de beste beschouwd; zij worden ten zeerste geroemd en gezocht, omdat zij sterker, veerkrachtiger, voller en duurzamer zijn dan die uit de Kaapkolinie. Jammer, dat de wilde struisvogels reeds zoo gedecimeerd zijn, dat de veerenopbrengst nog slechts gering is. In hoofdzaak worden dan ook te Parijs, Weenen en Berlijn struisveeren uit Zuid Afrika gebruikt.

Deze veeren uit de Kaap worden echter voornamelijk naar Londen uitgevoerd, waar jaarlijks zes à acht veerenveilingen worden gehouden. Vooraf worden de tot bundels saamgebonden veeren door kooplustigen, agenten van handelshuizen en grossiers met de oogen en de handen onderzocht en betast. Zij schenken hun aandacht aan de kleur, de grootte, de sterkte en de veerkracht der veeren, aan de volheid van den baard, de lengte van de onderste donsveertjes, aan den vorm en aan nog vele andere eigenschappen.

Aan den halfronden kop van een veer zien zij, dat zij toebehoord heeft aan een minderwaardig wijfje; aan den spitsen kop, dat zij afkomstig is van een ouden, zieken vogel of van een jongen, die in de ruitijd was, toen de veer geplukt werd. Ook schatten zij de veeren der manuetjes vogels om hun fraaiere kleur hooger dan die der wijfjes, terwijl de grootte vleugelveeren der mannetjes, die geheel wit en tot 60 c.M. lang kunnen zijn, als de kostbaarste beschouwd worden.

De kleinere, gespikkelde veeren hebben reeds minder waarde, evenals die van den romp en van den staart. Velen van deze laatsten worden beschadigd door de uitwerpselen der vogels, hetgeen hun waarde belangrijk vermindert.

Al deze soorten hebben bepaalde namen, en worden verdeeld in verschillende kwaliteiten, waarin de vakman zich gemakkelijk thuis gevoelt.

In de kustlanden van de Middellandsche Zee worden de Noord-Afrikaansche veeren in den regel bij het gewicht verkocht. Het veranderen van de ruwe veeren in modeartikelen vereischt een langdurig verfraaiingsproces, vooral wat de gespikkelde exemplaren betreft; deze worden eerst geheel ontkleurd met waterstofsuperoxyde, waarna zij de modekleur kunnen aannemen. Door dit kleuren kan de waarde der veer somtijds belangrijk verhoogd worden.

Nederland en 't Panama-kanaal.

Onze vertegenwoordiger te San Francisco, de heer E. J. F. v. Hanswijk Pennink, schrijft over de wereldtentoonstelling in 1915 aldaar te houden in verband met de opening van het Panamakanaal en de deelneming daaraan door Nederland en zijn koloniën, het volgende:

Door de Nederlandsche Kamer van Koophandel alhier is een commissie benoemd, bestaande uit de heeren mr. J. C. Panthaleon baron van Eck, Chas L. H. Vornholt en den ondergeteekende, die bovengenoemd onderwerp in studie hebben genomen.

Wij zijn reeds sedert eenigen tijd in briefwisseling met de Ned. Regeering en Hr. Ms. gezant te Washington over het bovenstaande onderwerp.

Het is onze oprechte overtuiging, dat het van het grootste belang is, dat door Nederland en zijn koloniën aan de bewuste tentoonstelling worde deelgenomen op een wijze, die zal doen uitkomen, welk een aanzienlijken rang ons vaderland op velerlei gebied inneemt, en wij gelooven, dat een dergelijk optreden rijke vruchten zal dragen en ons aanzien zeer verhoogen.

Ofschoon men vooralsnog moeilijk kan bepalen, welke in het algemeen de gevolgen van de opening van het Panamakanaal zullen zijn, staat het zoo goed als vast, dat voor deze kust een nieuw tijdperk van grooten bloei zal aanbreken, en dat ook de Zuid-Amerikaansche en Centraal-Amerikaansche landen, gelegen aan den stillen Oceaan, in de ontwikkeling zullen deelen. Dit zal ten gevolge hebben, dat het afzetgebied van verschillende waren zal worden verruimd, en dat er kans bestaat nieuwe betrekkingen aan te knoopen.

Tot zoover onze vertegenwoordiger.

Nog vernemen wij, dat met het oog op de aanstaande opening van het Panamakanaal en de belangen van den handel met Cuba en Mexico, aan den adspirant vice-consul Jr. Bunge is opgedragen een studiereis naar die landen te ondernemen, ten einde na te gaan, welke beteekenis die streken voor den Nederlandschen handel zullen kunnen verkrijgen.

„Neerlandia."

LANDBOUW.

Het oogstjaar 1910|1911 was op Curaçao, wat de veldvruchten betreft, minder bevredigend dan het vorige jaar; de oogst van maïs (sorghum) bleef beneden het middelmatige wegens den ongelijkmatigen regenval.

Ten gevolge van de langdurige hevige droogte in het laatst van 1911 en het begin van 1912 is de oogst, zoowel van veldvruchten als van maïs, voor het seizoen 1911|1912 totaal mislukt.

De dividivi-oogst echter leverde een beter beschot op dan in 1910 en mag meer dan middelmatig worden genoemd.

Ook de aloë-oogst was in 1911 iets gunstiger dan in het voorafgaand jaar. Deze cultuur beslaat thans eene oppervlakte van ± 24 H.A., ongerekend den aanplant op de plantage „Koraal Tabak", die ook in 1911 eenige uitbreiding heeft ondergaan.

De quantiteit der in 1911 geproduceerde oranje-schillen was niet zoo groot als in 1910 en ook de qualiteit liet te wenschen over.

De sisal- en pita-aanplant op „Welbedacht" heeft in 1911 veel geleden van de aanhoudende droogte. Vele bladeren zijn geel geworden en van anderen bladeren droogden de punten uit, waardoor zij onbruikbaar zijn geworden.

Ter verbetering van den proefaanplant van sisal op „Mundo-Novo" werden de moederplanten in 1911 van de uitloopers gezuiverd, die langzamerhand het geheelen open gedeelte van het veld tusschen de rijen gevuld hadden.

Een groote hoeveelheid prachtig uitgegroeide uitloopers kon worden afgeleverd aan de „Eerste Sisal Cultuur Maatschappij", die ze op haar terreinen op de plantage Malpais (Mount-Pleasant) liet overplanten.

Van de proefaanplanting op „Mundo-Novo" werd in 1911 geoogst 860 K.G. Deze oogst kan niet ongunstig worden genoemd, wanneer men in aanmerking neemt, dat door het late verwijderen der uitloopers de moederplanten hebben geleden, waardoor zij minder vezel hebben geproduceerd dan bij voldoend vrijen stand het geval zou zijn geweest.

De in 1910 hier en daar opgetreden ziekteverschijnselen in de sisalbladeren, waarvan in het verslag van 1911 mededeeling is gedaan, bleken van voorbijgaanden aard te zijn, daar zij, niettegenstaande de felle droogte in 1911, zich in dat jaar niet hebben voorgedaan.

Van het terrein van 200 H.A. van de hooger genoemde plantage „Mal pais" (Mount Pleasant), welke de „Eerste Sisal Cultuur Maatschappij" in cultuur zal breugen, waren begin Januari 1912 ± 15 H. A. met 33 500 stuks sisalplanten beplant.

De Maatschappij beschikt thans over ± 300.000 plantjes, die, behalve de voormelde 33.500 stuks, nog in kweekbedden staan. Deze 33.500 planten zijn afkomstig van den gouvernements-aanplant op „Mundo-Novo" en van de kweekbedden op Cas Chiquito.

Zoowel de uitgezette planten als die in de kweekbedden, waarvan een groot aantal voor verplaatsing geschikt is, staan er zeer goed voor.

Om de geheele 200 H.A. in cultuur te breugen zijn noodig ± 500.000 planten, berekend op ± 2600 planten per H.A., uitgezet in rijen op afstanden, om den ander, van 1,5 M, en 3 M., en de planten op 1,5 M. afstand van elkaar.

Hoewel door de Maatschappij pogingen werden aangewend om ook van elders planten te verkrijgen, is dit haar nog niet mogen gelukken. In verband hiermede en met het oog op de langdurige droogte is het contract met de Maatschappij in dier voege gewijzigd, dat de termijn, binnen welken de voormelde 200 H.A. beplant moeten zijn, gesteld is op drie jaren en zes maanden, instede van op twee jaren. Tevens is de Maatschappij vrijgesteld van de verplichting om een proefaanplant te maken met de in Yucatan verbouwde Henequin, omdat het niet is kunnen gelukken plantjes van die variëteit te verkrijgen. Door de Maatschappij werd einde 1911 eene bezending kunstmest betrokken, t.w. Chili-salpeter, zwavelzure kali, waarmede onder leiding van den tijdelijken landbouwkundige op haar terreinen verschillende proeven worden genomen, zoowel op den sisalaanplant als met andere cultures.

Berichten uit de Kolonie.

Prijsuitdeeling.

Maandagmorgen had op de St. Vincentiusscholen aan de Overzijde het publiek examen plaats en daarna de plechtige prijsuitdeeling. Behalve door Z.D.H. Mgr. M. G. Vuylsteke en eenige Eerw. Paters, werd deze plechtigheid bijgewoond door twee leden van den Kolonialen Raad en eenige belangstellende particulieren. Ditmaal was niet fr. Richardus, maar fr. Dionysius de leider der werkzaamheden, daar eerstgenoemde een groot deel van het jaar met verlof in Nederland was geweest en fr. Dionysius dus recht had de vruchten van zijn arbeid zelf te plukken, den zegepalm aan de besten zijner leerlingen toe te kennen. Even schitterend als altijd was het examen, de jongens gaven blijk goed geleerd te hebben en het geleerde ook te begrijpen; fr. Dionysius heeft zijn naam gemaakt.

Den volgenden dag had eenzelfde plechtigheid plaats op Pietermaai. Fr. Maxentius is een uitstekend onderwijzer met een flinke, degelijke methode. Men kon zich overtuigen, hoe alles, bij de kalme wijze van behandeling, er gemakkelijk in ging bij de jongens.

4 leerlingen van de 9 der hoogste afdeeling, gingen met een diploma naar huis.

Aanvaring.

De *Patagonia* deed Dinsdagmorgen zeer vreemd bij het binnenvaren. Nog buiten de haven, bij de boei, leek het scheep z'n stuur kwijt, maar bij het zoogenaamde torpedobuisje gekomen, zwenkte de boot in eens in de richting van de Emmabrug. We hadden nog erger verwacht, maar door vaartvermindering en het uitwerpen der ankers, gleed het schip rakelings langs het steenen hoofd der brug en drukte eenige pontons op zij en omlaag, met het ongelukkig gevolg, dat een dezer pontons zonk, een tweede vol water raakte, en de brug middendoor brak.

Toen floot de stoommachine driemaal.

Was de brug, dan niet heelemaal open geweest, toen de boot binnenkwam?

Of was het een noodsein?

De *Patagonia* verloor een anker, daar een der kettingen afbrak; verdere averij beliep de boot, voor zoover wij weten, niet.

Donderdagmiddag bij het uitvaren kon het anker weer gelicht worden.

De Tram

is electrisch verlicht, van voren, van achteren, en binnenin. Uitstekend.

De Draadlooze.

De draagkracht van ons Marconistation behoeft maar 250 mijl te bedragen, doch Zaterdag ll. kon van hieruit in contact getreden worden met de *Zulia*, welke toen 1827 K. M. of 988 mijl van Curaçao verwijderd was.

Sinterklaas.

Dit echt Hollandsch feest schijnt dan toch ook hier ingeburgerd te zijn.

De Sinterklaasviering wordt in de huisgezinnen meer en meer algemeen. In het Militair Tehuis bracht de goede Sint als naar gewoonte zijn jaarlijksch bezoek voor de kinderen der militairen.

Poësie en levensvreugde kunnen nog niet gemist worden, ook niet door de meest ernstige personen.

Gebrek aan vestigingsplaatst.

In het Koloniaal Verslag lezen wij: „In het 2de district is nog weinig domeingrond over, terwijl in het 3de district geen geschikte domeingrond meer beschikbaar is, waarvan nieuwe perceelen van 1 H. A. of grooter kunnen worden uitgegeven".

Het Bestuur weet dus, dat er in het 2e en 3e district gebrek is aan grond.

In *De Tijd* lazen wij, bij de mededeeling van het telegrafisch bericht van den verkoop der plantage Sta. Barbara de veronderstelling, dat het Koloniaal Bestuur wel een gedeelte dezer plantage zou gekocht hebben om in de officieël erkende behoefte aan vestigingsplaats te voorzien.

De plantage Sta. Barbara werd echter verkocht aan anderen.

Een nieuwe gelegenheid biedt zich thans aan, daar eerstdaags de gronden van den Heer Joh. Maal, welke gronden zoo druk besproken werden in ons blad door den Zeereerw. Pastoor Dahlhaus, ook verkocht zullen worden.

Zal het Gouvernement nu opnieuw deze welkome gelegenheid laten voorbijgaan om in een officieel erkende behoefte aan grond te voorzien?

Wij hopen, dat het Koloniaal Bestuur ditmaal een bodje zal wagen. Misschien bestaan er wel termen, dat het Gouvernement de voorkeur geniet bij dezen verkoop, of sommige stukken der te koop aangeboden gronden goedkoop kan krijgen.

Zoo er reeds nu gebrek aan grond is, zal dit gebrek in de toekomst nog grooter worden, daar St. Barbara veel volk zal vragen, en er sprake is, dat in het 2e district ook nog andere ondernemingen geopend zullen worden.

De Gouverneur van Curaçao,

Brengt ter algemeene kennis:

dat aan belanghebbenden in de West-Indische Koloniën, die inlichtingen omtrent handel en nijverheid in Nederland wenschen te ontvangen, wordt aanbevolen hunne aanvragen te richten tot de Afdeeling Handel van het Departement van Landbouw, Nijverheid en Handel te 's Gravenhage, Lange Houtstraat No. 36;

dat belanghebbenden in Nederland of in Suriname, die inlichtingen omtrent handel en nijverheid van de kolonie Curaçao wenschen te ontvangen, zich kunnen wenden tot het Koloniaal Bestuur van Curaçao; terwijl belanghebbenden in de kolonie Curaçao, die dergelijke inlichtingen van de kolonie Suriname wenschen te ontvangen, zich kunnen wenden tot den Directeur van den Landbouw te Paramaribo.

Voorts wordt de aandacht er op gevestigd, dat de Afdeeling „Nijverheid en Handel", te Buitenzorg, is belast met het verstrekken van inlichtingen omtrent handel en nijverheid in Nederlandsch-Indie, en zulks in samenwerking met de Afdeeling Handel van het Departement van Landbouw, Nijverheid en Handel te 's Gravenhage.

Aan belanghebbenden in de West-Indische Koloniën, die zoodanige inlichtingen wenschen te ontvangen, wordt aanbevolen, hunne aanvragen te richten tot de Afdeeling Handel te 's Gravenhage, Lange Houtstraat 36. Deze laatste Afdeeling is in het algemeen belast met de vertegenwoordiging in Nederland van de Afdeeling Nijverheid en Handel te Buitenzorg, welker publicaties ook bij haar verkrijgbaar zijn.

Officieele Berichten.

Blijkens ontvangen kennisgeving van den Nederlandschen Consul te Panamá is aldaar in het hospitaal Sto. Tomas op den 1sten October jl. overleden de Nederlandsche onderdaan Leonardo Maduro, van beroep koetsier, ongehuwd, 27 jaren oud.

Aan den geneesheer van het krankzinnigen-gesticht alhier J. H. M. Ellis, thans te 's Gravenhage, is, tot verder herstel van gezondheid, zes maanden verlofsverlenging verleend.

Marktbericht van den Curacaoschen Handelsbond.

Van 6 December 1912.

AARDNOTEN (Pindas) per KG.........	0.22
ZOUT per vat van 130 K.G.........	f 0.80
DIVIDIVI per K,G.........................	„ 0.05
ORANJESCHILLEN per KG. 1st kw.	„ 0.70
id. per KG. 2e kw.	„ 0.60
HUIDEN per K.G.........................	„ 0.60
GEITENVELLEN per K.G............	„ 1.15
WOL per K.G...............................	„ 0.12
SCHAPENVELLEN per stuk.........	„ 0.50
BEENDEREN per K.G..................	„ 0.02
RECINUS-ZAAD per K.G..............	„ 0.05
STROOHOEDEN (hipijapa):	
Kwaliteit No, 1............per dozijn	„ 4.50
„ „ 1 (gebleekt) „ „	„ 4 62½
„ „ 2 „ „	„ 5.25
„ „ 3 „ „	„ ——
„ „ 3 „ „	„ ——
„ „ 4 „ „	„ 7.—
„ „ 5 „ „ OLA	„ — —
„ „ 6 „ „	„ 10—
„ „ 7 „ „	„ 9—
„ „ 8 „ „ OLA	„ 12—
„ „ 9 „ „	„ 12.50
„ „ 10 „ „ OLA	„ 13,50
„ „ 11 „ „	„ 15.
„ „ 12 „ „ OLA	„ 15
„ „ 13 „ „	„
„ „ 14 „ „ OLA	„
„ „ 15 „ „	„ 18

Ratten en Muizen.

Gedurende de laatste 8 dagen werden in het fiscalaat aangebracht en door middel van petroleum verdelgd

98 ratten
242 muizen.

Uit de naburige Republieken.

SANTO DOMINGO.

Er is gelukkig meer klaarheid gekomen in de Dominikaansche berichten. Het blijkt nu, dat President Eladio Victoria vrijwillig afstand wilde doen van het presidentsschap juist op een tijdstip toen dit wel geëischt werd door zijn tegenstanders, bij monde van het hoofd der revolutiemannen Horacio Vasquez. In deze omstandigheden werd Z. D. H. Mgr. A. Nouel door beide partijen, alsook door de gevolmachtigden van Washington, genoemd als de eenige persoon, die door tijdelijk het Presidentschap waar te nemen, een einde aan de revolutie kon maken.

Het verloop der gebeurtenissen was als volgt.

Zoodra bekend werd dat President Victoria door de hulp van Amerika over het noodige geld zou kunnen beschikken, zooals wij verleden week mededeelden, protesteerden sommige personen tegen deze maatregelen. Zij heetten het een zwakheid van den President en een verraad aan 't Vaderland de inmenging van Amerika in Dominikaansche zaken te bevorderen. Dit protest werd 25 October geteekend. Op 4 November antwoordde de President, aan niemand verantwoording zijner daden verschuldigd te zijn dan ten overstaan van het Congres, maar om des vredeswille verklaarde hij slechts geld ontvangen te hebben voor zuiver administratieve doeleinden, voortvloeiend uit de overeenkomst met de V. St. van 1907. Geen enkele nieuwe overeenkomst was thans gesloten, noch eenige toezegging gedaan. Artikel 2 van het tractaat van 8 Febr. 1907, luidt: De regeering der Ver. St. zal aan den Ontvanger-generaal en diens ondergeschikten bescherming verleenen voorzooverre zij die noodig oordeelt om hunne verplichtingen goed na te kunnen komen".

De Heeren, die protesteerden, hadden vroeger beter van hun patriotisme blijk kunnen geven, meende Victoria, wat thans geschiedde, was een gevolg van vroegere overeenkomst, waardoor de President thans gebonden was.

De Gevolmachtigden der Amerikaansche Regeering waren intusschen met Mgr. Nouel naar Sanchez gegaan om aldaar besprekingen te houden met Horacio Vasquez.

Deze eischte niets minder, dan dat President Victoria onmiddelijk zou aftreden en de Aartsbisschop voorloopig de regeering zou waarnemen, een Congres bijeenroepen en nieuwe verkiezingen uitschrijven.

Aan dezen eisch kon niet worden toegegeven als zijnde tegen de Constitutie. De President kan renuntieeren in een Congres, dat dan de bevoegdheid bezit voorloopig een waarnemend President te benoemen tot door de verkiezing weer op wettige wijze een hoofd der republiek gekozen is.

Toch hadden de onderhandelingen aan boord van de Amerikaansche „Cesar" een gunstig verloop. Horacio Vasquez verlangde naar vrede en wilde evenmin als Victoria bij de toekomstige verkiezing als candidaat voor het Presidentsschap in aanmerking komen. 16 November vaardigde President Victoria het decreet uit tot bijeenroeping van het Congres op 26 November om afstand van het presidentsschap te kunnen doen, waarna een president ad interim zou aangesteld worden tot de presidentskeuze.

Daags daarna, op 17 November, hoogstwaarschijnlijk voor dat de revolutionairen kennis hadden van het decreet van den 16den, werd er een bloedige slag geleverd bij Azua. Deze stad werd door regeeringstroepen ten getale van 300 man verdedigd en belegerd door 850 revolutionairen. 8 uur lang duurde de strijd, toen Grl. Vidal, de aanvoerder der revolutionairen om een wapenstilstand verzocht ten einde de dooden te kunnen begraven en de gekwetsen te verzorgen. Dit verzoek werd door Grl. Zenón Ovando toegestaan.

De revolutionairen hadden 110 dooden en 180 gewonden, de regeeringspartij 16 dooden en 25 gewonden, waaronder nog rustige burgers, vrouwen en kinderen uit de stad. De toren der kerk was voor de regeeringspartij een prachtig bolwerk geweest en een mooi verheven punt om den vijand te kunnen beschieten. Tijdens den wapenstilstand werd een overeenkomst gesloten de vijandelijkheden gedurende 8 dagen te staken, te rekenen van 18 November, zij zouden niet weder geopend worden dan na vooraf te zijn aangezegd.

26 November kwam het Congres bijeen, en nam den afstand van Victoria aan. Nadat de vergadering gesloten was, vaardigde de Senaat een wet uit waarbij Z. D. H. Mgr. Adolf Nouel benoemd werd tot President ad interim zonder bijvoeging hoelang deze tijdelijke waarneming zal duren.

De Amerikaansche Commissie was intusschen reeds naar Washington teruggekeerd.

Voorloopig heerscht er dus weer kalmte op den oproerigen Dominikaanschen bodem. Hopen wij, dat nu alles en rustig en vredelievend verloop hebbe.

Mgr. Nouel heeft 1 Dec. ll. den eed als president afgelegd.

Buitenland.

DE BALKAN.

De „beslissende slag" bij Loele Boergas is voor de Turken geworden het begin van het einde. Het gevecht bij Kirk Kilisse was feitelijk niet meer dan een inleidende strijd, waarin Bulgaren en Turken slechts een gedeelte hunner troepen in het veld hadden gebracht. En wat betreft de schitterende zegepralen, behaald door de bondgenooten der Bulgaren in het Westen — deze waren niet van dien aard, dat zij tot een definitieve oplossing konden leiden, daar Macedonië te ver van het hart van het Turksche rijk verwijderd is. Ondanks al hun tegenslagen op de grenzen van Griekenland, Servië en Montenegro, zouden de Turken hun po-

Staat van het aantal vaartuigen, die het eiland Curaçao in de maand Nov. 1912 aandeden met vermelding van hunne inhoudsmaat.

	ZEILSCHEPEN.			STOOMSCHEPEN.		
		Inhoud in M^3.			Inhoud in M^3.	
	Aantal	Bruto	Netto	Aantal	Bruto	Netto
Maand November	78	10.281	9.295	40	228.661	146.843
Vorige maanden	875	102.427	93.701	333	2.160.092	1.373.723
Totaal	953	112.708	102.996	373	2.388.753	1.520.566

Niet opgenomen zijn de schepen, die binnenkomen van de kustvaart en van de visscherij.

sitie nog kunnen redden, indien zij de Bulgaren sloegen in de velden van Thracië. Daarentegen zou een Turksche nederlaag in deze streek voor de bondgenooten den weg naar Konstantinopel openleggen en het hun mogelijk maken aan de Porte hun eischen te stellen, hoedanig ook hun lot mocht zijn in Macedonië. Dit heeft de Bulgaarsche generale staf begrepen. De inneming van Adrianopel — hoeveel voordeelen daaraan ook waren verbonden — kwam slechts op de tweede plaats in aanmerking, en het hoofddoel waarnaar gestreefd moest worden, was de vernietiging van de Turksche legermacht. Vandaar dat men te Adrianopel niet anders achterliet dan de strijdkrachten, die strict noodig waren om de stad in bedwang te houden. De generaals Dimitrief en Ivanef rukten over Eski Baba verder en zoo begon

De strijd bij Loele Boergas.

Deze strijd is verschrikkelijk geweest en moordadig! Reeds te Kirk Kilisse hadden de soldaten der beide legers elkander bevochten met de wreedheid van wilde beesten. Daar was de laatste phase van den strijd een gevecht geweest van man tegen man, waarbij de Turken streden met bijlen, mokers, messen, en geweerkolven, en sommigen, die hun wapens verloren hadden, hun vijand zelfs bewerkten met nagels en tanden. Het zal er te Loele Boergas zoo mogelijk nog woester zijn toegegaan. Hoe groot het getal was der troepen, die daar aan beide kanten tegenover elkander stonden, valt voorloopig niet met zekerheid te zeggen, doch het schijnt dat aan beide zijden veel meer dan 200.000 man stonden. De Bulgaren wier cavallerie het eerst den vijand ontdekte, deden verwoede frontaanvallen over een afstand van 40 kilometer en vernietigden na 48 uren vechtens den Turkschen linkervleugel, niettegenstaande deze — vooral de Anatolische reserve-troepen onderscheidden zich door hun heldenmoed — wanhopigen weerstand bood. In zijn vlucht sleepte het overschot van deze verslagen Turksche legermacht ook den rechtervleugel te Wisa mede en Nasim Pasja vluchtte met zijn krijgsmacht naar Tsjorloe en van Tsjorloe naar Tsjatsjalda. Het was een vlucht, beheerscht door een paniek, nadat men op het slagveld ongeveer 20.000 dooden en gewonden en 50.000 krijgsgevangenen achtergelaten had. Hoe groot de door de Bulgaren buitgemaakte ammunitie en hoe talrijk de veroverde vaandels zijn, wordt niet gemeld, maar wel spreken de telegrammen van honderd kanonnen en vier volle treinen met voorraden: mondbehoeften en oorlogsmateriaal. De verbijstering onder de Turken is zóó groot geweest, dat zij zelfs de havenstad Rodosto, aan de zee van Marmora gelegen, ontruimden en deze door de Bulgaren lieten bezetten. Te Konstantinopel hield men zich over den voor de Turksche wapenen noodlottigen afloop van dit gevecht van den domme en trachtte men door allerlei onbenullige berichten de openbare meening op een dwaalspoor te brengen. Doch lang zal men dit nare komediespel zeker niet kunnen volhouden, daar de Bulgaren, versterkt met de in allerijl uit Noord-Macedonië (waar zij niet meer noodig zijn) over Sofia aanrukkende Servische regimenten, zich thans gereed maken den Turken den genadeslag toe te brengen bij Tsatsjalda en dan door te dringen tot Konstantinopel, om daar den Turk de vredesvoorwaarden voor te schrijven en tevens de Christenen te beschermen. Want — dit terloops — van alle kanten komen berichten over gruwelijke Christenmoorden, gepleegd door de Turken, en ook de 200 te Konstantinopel gefusilleerde soldaten waren, naar verluidt, Christenen. Te Sofia is het bericht dezer tweede groote Bulgaarsche overwinning ontvangen met kalme vreugde, doch zonder luidruchtige manifestaties, daar ook de Bulgaren zware verliezen hebben geleden, zoodat er in de hospitalen geen plaatst te vinden is voor de gewonden, die door lange treinen worden aangebracht.

De omstandigheid, dat

de Serviers

van hun krijgsmacht in Macedonië een aanzienlijk gedeelte afstaan aan de Bulgaren, bewijst wel dat zij, na de overwinning van Koemanowo en Oeskjoeb — ook Ipek is thans door hen bezet — hun succes als voltooid en den veldtocht in Macedonië als geëndigd beschouwen. De bijeenkomst der Servische volksvertegenwoordiging te Oeskjoeb alwaar de annexatie der veroverde landstreken — een gebied, grooter in oppervlakte dan het halve Koninkrijk Servië — bij dit rijk zal worden afgekondigd, moet de kroon zetten op het werk. Als een typisch voorval uit deze Servische oorlogs campagne wordt het volgende verhaald:

De Turken hadden een wapenzending voor Servië, kanonnen en ammunitie, aangehouden en te Oeskjoeb zelf in gebruik genomen. Dientengevolge had het derde Servische legerkorps geen artillerie. In een toespraak had koning Peter dit korps opgedragen, de artillerie bij den vijand te gaan halen. Dit geschiedde inderdaad door de nederlaag, welke de Serviërs den Turken toebrachten, en zoo bezit thans het derde Servische korps 266 kanonnen, met bespanning en ammunitie.

Ook de Grieken en Montenegrijnen gaan op meer bescheiden voet voort, succesjes te behalen, al zijn deze, vergeleken met de resultaten der bloedige veldslagen tusschen Turken en Serviërs en Bulgaren, van betrekkelijk weinig beteekenis.

De veldtocht in Oud-Servie

is met de inneming van Oeskjoeb afgeloopen. Pristsjina, Koewanowo, Prizrend en Oeskjoeb zijn de vier plaatsnamen die roemrijke overwinningen voor de Serviërs aanduiden en hun geheelen veldtocht tegen Turkije omvatten. Reeds deed koning Peter te Oeskjoeb, waar volkomen rust heerschte en dat de hoofd stad moet worden van het door Servië veroverde Turksche gebied, zijn intocht. Dit geschiedde zeer plechtig. Zijne Majesteit werd ontvangen door den kroonprins (Alexander) en diens broeder George, door de commandanten van het leger, de consuls, de stedelijke overheid en deputaties der Servische, Bulgaarsche, Turksche en Joodsche geestelijkheid. In zijn gevolg bevond zich grootheriogin Helene, gekleed als liefdezuster, prins Paul en de voorzitter van den ministerraad Pasjitsj. De burgemeester begroette den koning en bood hem namens de bevrijde stad brood en zout aan. Hij wenschte den koning geluk met het feit, dat hij binnen de oude hoofdstad van Servië zijn intocht kon doen en zeide aan het einde van zijn toespraak: „Wij hebben Oeskjoeb met het zwaard veroverd, wij hebben het met 't zwaard verloren”.

De koning dankte en verzekerde, dat de Turken in vrijheid zouden kunnen leven, en zich evenals de Serviërs aan den vooruitgang zouden kunnen wijden. In de kerk werd een Te Deum gezongen, en de Servische soldaten werden door de bevolking toegejuicht.

Voor de Dardanellen komen steeds meer buitenlandsche oorlogschepen aan met het oog èn op de hoogst gevaarlijke positie, waarin de Christenen te Konstantinopel verkeeren èn op alle mogelijke gebeurlijkheden. Want dit is juist het hachelijke van dezen toestand voor geheel Europa dat als gevolg van het verloop van dezen Balkan-oorlog het ergste niet buitengesloten is: n.l. een botsing, een gewapende botsing, zelfs tusschen de groote mogendheden, waarbij dan de troepeering te wachten is van:

Triple Entente tegenover

Triple Alliantie;

Rusland, Frankrijk en Engeland met hun verschillende belangen en inzichten tegenover Duitschland, Oostenrijk en Italië. De hoogofficieuze „Norddeutsche Allgemeine Zeitung” begroet natuurlijk met groote ingenomenheid de komst van den Italiaanschen minister van buitenlandsche zaken Markies Di San Giuliano te Berlijn. „Dat bezoek” zegt zij, „heeft plaats op een oogenblik, waarop de Europeesche diplomatie zich bezig houdt met de ernstige taak om aan de Balkan-krisis op vredelievende wijze een einde te maken. Het zal dus niet ontbreken aan stof voor politieke gesprekken. Wij zijn ervan overtuigd, dat de besprekingen, waartoe de Italiaansche minister te Berlijn gelegenheid zal hebben, evenals de jongste gesprekken met den Oostenrijkschen minister Berchtold in Italië, de overeenstemming tusschen de mogendheden van het Drievoudig Verbond zullen versterken en den vrede in Europa zullen bevorderen”.

Italië maakt aanspraak op een gedeelte van Albanië, wanneer Oostenrijk-Hongarije Albaneesch gebied mocht eischen. De minder handig ontkende mobilisatie van de Engelsche vloot wijst erop, zegt de Parijsche berichtgever van de „Vossische Zeitung”, dat Engeland de bedoeling heeft zich in het bezit te stellen van zekere waarborgen, waarvan het eerste waarschijnlijk de Soeda-baai is. Doch ook Frankrijk zal niet meer vasthouden aan het beginsel van belangloosheid en heeft plannen op Syrië. En wanneer ieder dan toegrijpt, is de vrees gerechtvaardigd dat het niet meer te doen is om de Turken uit Europa te verdringen, doch dat ook het verval van het Turksche rijk in Azië gaat beginnen en dat Rusland de schadeloosstelling, die het op het Balkanschiereiland moeilijk kan krijgen, in het aan den Kaukasus grenzende gebied van Aziatisch-Turkije zal zoeken.

Volgens de jongste mededeeling van Reuter uit Londen heeft minister Poincaré in zijn voorstel thans de volgende punten opgenomen: erkenning door de mogendheden van de politieke en administratieve wijzigingen in de streken, door de troepen der verbonden legers bezet; behoud der souvereiniteit van den Sultan voor Konstantinopel en de omgeving van de hoofdstad; de bijeenroeping van een conferentie, waaraan ook de Balkanstaten zullen deelnemen.

De Bulgaren willen doorvechten; zij willen niet halverwegen in hun succes blijven steken en vooral niet door een interventie der mogendheden.

„Het oogenblik is nog niet gekomen”, zegt de Sofia verschijnende „Mir”, „dat wij van Turkije het antwoord kunnen eischen, hetwelk het ons tot dusverre hooghartig weigert te geven. Het bloed dat wij hebben vergoten en de schitterende overwinningen, die wij hebben behaald, geven ons rechten, waarop niemand iets zal durven afdingen.” Een zelfde taal spreekt het officieuze Grieksche blad „Hestia.” De Balkan-Staten willen geen wapenstilstand, geen interventie, geen belemmerend optreden der mogendheden; zij verlangen de vruchten te plukken van hun bloedigen strijd. De bewoners der „kinderkamer van Europa”, zooals men een kwart eeuw geleden de Balkan-streek noemde, zijn groote mannen geworden, die het recht doen gelden op een stem in den raad der mogendheden. Doch wat betreft den goeden wil van de mogendheden om de zegevierende Balkan-staten zelve het pleit met Turkije volkomen vrij te laten beslechten tot in de uiterste consequentiën, is men te Sofia, Athene, Belgrado en Cetrinje niet gerust en men wantrouwt in het bijzonder Roemenië en de Donau-monarchie, die beide mobiliseeren. Dat de regeering te Weenen met leede oogen een territoriale uitbreiding van Servië en Montenegro — en dus een machtige versterking van het Pan Slavistische element op het Balkan-schiereiland — zou zien, ligt voor de hand, doch wat wil Roemenië? Niet veel, geen uitbreiding van grondgebied, doch slechts een grensregeling in de Dobroedsja. Het betreft hier kleine stukjes grond, die thans nog onder souvereiniteit van Bulgarije staan, doch die door Roemenië om strategische redenen als onontbeerlijk beschouwd worden voor een behoorlijke afbakening van zijn grens. Maar dit succes schijnt Roemenië tot elken prijs tegenover Bulgarije te willen behalen. Want, zegt de te Boekarest verschijnende „Epoca”: de kanonnen zijn de beste diplomaten en „mocht het tot 't uiterste komen”, d. w. z. mocht Bulgarije weigeren in deze tegemoetkoming toe te stemmen, dan zal de wereld zien, waartoe het vredelievende Roemeensche volk in staat is.

Poincaré, zal met het bezweren der strijdlustige ontstemdheid te Weenen en te Boekarest vermoedelijk evenveel werk hebben als met 't beteugelen van het hoog opgegroeide zelfbewustzijn der Bulgaren en Grieken, die eveneens tot elken prijs naar Konstantinopel en Salonika als het einddoel beschouwen hunner campagne. Eerstgenoemden verlangen een intocht in Konstantinopel als het eenige waardig slot van den oorlog en de bekroning van hun overwinning, evenals in 1871 de intocht van het Duitsche leger in Parijs geweest is een uit politiek en strategisch oogpunt niet belangrijk, doch moreel zeer gewichtig feit. In het Grieksche leger heerscht dezelfde opvatting wat Salonika betreft. De troepen, die 65 K.M van deze stad verwijderd staan, hebben de moeilijke en gevaarlijke bergpassen achter zich. Voor hen ligt alleen nog een vlakte, die bijna geen moeilijkheden biedt. En nu zou het Grieksche leger moeten afzien van een intocht in Salonika, dat slechts twee of drie dagen verwijderd ligt?

HAVEN-NIEUWS.
VAN 7 DEC. — 15 DEC.

Schip	Kapitein	Aankomst	van	Vertrek	naar
Merida	A Johanson	4 Dec.	Maracaibo	5 Dec.	Maracaibo
Philadelphia	H Highborn	4 „	La Guayra	5 „	New-York
Venezuela	J Montero	7 „	Maracaibo	7 „	La Guayra
Prins Willem III	N. van Baaren	7 „	Amsterdam	8 „	New-York
Venezuela	J Montero	10 „	La Guayra	10 „	Maracaibo
Merida	A Johanson	11 „	La Guayra	12 „	Maracaibo
Zulia	S S Morris	7 „	New-York	12 „	New-York
Zulia	„	7 „	New-York	7 „	Maracaibo
Zulia	„	12 „	Maracaibo	12 „	New-York
Venezuela	J Montero	14 „	Maracaibo	14 „	La Guayra
Oranje Nassau	G. D. Nieman	15 „	New-York	15 „	amsterdam
Almerian	Bolton	5 Dec.	Liverpool	5 Dec.	Sta Marta
Patagonia	H Schuster	3 „	Hamburg	5 „	Hamburg
Commodore	H. Walten	6 „	Barbados	6 „	Galveston
Città di Milano	Raffo	7 à 8	Colon	10 „	Génua
Niederwald	L Schubarth	10 à 11	Pto Colombia	10 „	St Thomas
Sachsenwald	H Hintze	14 à 15	St Thomas	14 à 15	Colon

Schoeners.	Aankomst.	van	Vertrek	naar
Willie L Swift	3 December	Pto Rico	5 Dec	
Carmen Maria	3 „	Vela de Coro	5 „	La Vela de Coro
Juan Luis	3 „	Pto Cabello	5 „	Aruba
Clara	„		7 „	Rio Hacha
Perl de Ozama	1 „	S Domingo		Sto Domingo
Margarita H	6 „		6 „	Maracaibo
Clicia V	2 „			Maracaibo
Meteor			7 „	„

Drukker:
B. L. BOGAERS.